

Runers

Capolat

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Zona de Capolat, al serrat de Runers, a la serra dels Tossals.
Emplaçament	Després del trencant a l'església de Sant Martí de Capolat, la primera casa a la dreta.
Alçada:	1260
Coordenades:	
Latitud:	42.08226
Longitud:	1.74573
UTM Est (X):	396257
UTM Nord (Y):	4659671

Classificació

Número de fitxa	08045 - 153
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII / XIX / XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	000203100CG95H0001WS

Fitxes associades:

[Balma Negra](#)

[Balma de Runers o Balma Gran](#)

[El Puig](#)

Autoria de la fitxa Rosa Soler Acedo - Societat d'Arqueologia del Berguedà.

Data de registre de la fitxa: dt., 29/03/2022 - 19:49

Descripció

Casa de planta irregular degut a les diferents ampliacions. L'edifici principal consta de planta baixa, planta pis i golfes, amb una distribució de dos cossos paral·lel.

En els murs exteriors de la casa, tot i l'acurat rejuntat amb morter de calç, es poden diferenciar dos tipus d'acabat. A la part baixa, els murs són de 70 cm de gruix i mostren un parament de lloses i pedres desbastades de tipus sorrenc i conglomerat disposades de manera força regular en filada. En aquesta part, les cantoneres estan fetes amb lloses de pedra sorrenca ben tallades de mida semblant a les pedres dels murs. La part alta de la casa és feta amb murs que mostren pedres bastes disposades irregularment. Les cantoneres estan formades per carreus de mida més gran que els que formen els murs i fetes de conglomerat amb alguna sorrenca. D'altra banda, a l'afegit oest, el mur té 50 cm de gruix, la superfície d'aquests no mostra el rejuntat de morter de calç que es pot veure a la casa i estan fets amb pedra sorrenca i conglomerat de mida diversa amb moltes lloses de mida petita tot unit amb fang. Les cantoneres estan formades per carreus de conglomerat i alguna sorrenca de mida molt superior a les de la casa. L'interior és compartimentat per un mur mitger de 60 cm de gruix.

Les portes exteriors de la casa tenen llinda de fusta i els muntants gairebé no es diferencien de la resta dels murs. Les finestres de la planta pis han estat modificades. A la façana principal, la central té llinda de pedra sorrenca, muntants de maó pla i ampit de pedra sorrenca motllurat a la part inferior. L'única finestra original és la que està tapiada i correspon a l'habitació de l'angle est, de llinda, muntants i ampit monolítics de pedra sorrenca. Les finestres de la zona reformada tenen llinda de fusta sobre muntants que no es diferencien dels murs.

La coberta és a dos vessants amb el carener orientat de nord-est a sud-oest, perpendicular a la façana principal.

La pallissa té dos nivells, estava inicialment separada de la casa en paral·lel al seu mur nord-est i més tard s'hi adossa. Al mur sud-est de la pallissa s'hi adossa una altra estructura, possiblement un femer a planta baixa i una pallissa en la superior.

Observacions:

A la planta pis es conserven uns antics fogons del segle XIX encastats en el mur mitger i reconvertits en armari. Únicament es conserven els porticons i cada un està dividit en dos quarterons en disposició vertical, emmarcats per motlures decoratives. Els quarterons inferiors contenen, a més, un motiu calat en forma de rosassa de sis puntes. A les golfes es conserva la comuna, un petit espai quadrangular amb finestra. Té una post horitzontal situada entre dues parets i al centre, a poca altura del nivell del terra, s'obre un forat que dona a un pou mort. El forat es cobreix amb una tapa circular de fusta de 25 cm de diàmetre.

Història

La primera referència documental del mas Runers és de 1315, habitat per Ponç de Runers. El 1421 era habitada per Guillem de Runers i el 1566, per Joan Antic i Moixí. L'any 1796 Runers estava aglevada dins del mas del Puig, sent venuda amb dret i facultat de lluir i reivindicar l'any 1851 a Ramon Marginet i Vilartimó.

L'anàlisi de l'edifici senyala diferents moments constructius.

Al segle XVIII la casa sembla que estava definida per una estructura de dos cossos rectangulars de diferent amplada, separats per un mur mitger perpendicular a la façana principal. A planta baixa, sembla que en el cos de llevant hi havia el foc a terra i el pastador i el cos de ponent actuava de distribuïdor i galliner (es poden veure forats al mur per les ponedores). A la planta pis i sota teulada s'hi deurien trobar les habitacions. Durant aquest segle es puja la casa, a nivell de planta baixa s'estreny la porta central del mur mitger que comunicava els dos cossos i es construeix l'escala actual d'accés al pis, habilitant gran part del cos de llevant de la planta baixa com a estables amb la construcció de les menjadores. La planta pis tenia una distribució semblant a l'actual.

Durant el segle XIX s'eleva les golfes, un pilar central puja fins a la teulada i actua de suport del carener, el qual es compartimenta amb envans i es destina a habitacions i graners. A l'angle nord-oest hi ha la comuna. A la banda de ponent s'adossa una estructura aprofitant en part l'estructura del forn i s'adapta sota el pendent de la teulada d'aquest sector que s'allarga a tal efecte. La planta baixa es destina a estables amb accés directe des de l'exterior, a la planta pis es fa una habitació i a les golfes es fan més graners.

Probablement durant aquesta època es construeix el paller situat a la banda nord i separat de la casa, el qual s'uneix amb el mur de la casa al segle XX. Això provoca el tapiat de la finestra del mur nord, i es construeix l'annex destinat a paller i corts que es localitza a la banda nord-est.

Bibliografia

CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022). Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CORTÉS, Maria del Agua (2016). Espai domèstic i cultura material. Una aproximació històrica a les cases rurals del Berguedà. [Tesi Doctoral Universitat Autònoma de Barcelona]. Tesis doctorals en xarxa.

CUNILL, Jaume (2020). Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004). Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

